Массе а межкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА,
НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувІ 1923 шера денз ● ШОАТТА, 23 декабрь, 1978 шу. ● № 153 (5073). ● Мах 2 кепиг.

Ялхазлагіа хержача Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета иттлагіа сесси

ЛАКХЪЕ БАЛХА ДИКАЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ

Нохч-ГІалгІай АССР къхьегамхошна балха программа а ловрхІаш тІевІийр КПСС ЦК ноябрьскин (1978 ш.) Пленума решенеин. КПСС ЦК Генеральн секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателе нов. Л. И. Брежневна цІна даьчА къамаьлдаьра полководческин выводанн, СССР Лакхехьарча Совета иттлагіа сессе материалаш. Къхьегамна коллегиаьн заарглІа и яьрагІдаьлларг ийы а алсамдаьхка, нитиеетна дІьлагІча шера ларда толамашца даьа. Из ГІулаьх берригача къхьегамкой цІерагІа дийцар 1978 шера 20 декабре хиннача НГІАССР Лакхехьарча Совета ГІтлагіа сесс ВІашагІкхийтача депутаташ.

Лакхехьарча Совето дийкар 1979 шера автономин республикин экономическин а социальнин а дегІаойаларга Паччахьалкхен планаш 1978 шера республика экономическин а социальнин а дегІарга Паччахьалкхен плана кхочушарах, хІаьта 1979 шера болча Нохч-ГІалгІай АССР Паччахьалкхен бюджетан 1977 шерага Паччахьалкхен бюджет кхочушлаьрах дола деший.

Хьалхарча дешах даьа даьла доклад йер НГІАССР Паччахьалкхен планова комитета председателна депутата Е. В. Брежнева. Цо аьлар:

Пеште XXV съезда, цу тІехьагІа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеин кхочушлаьн, «ТІехьабусхарш бокашш бе болх ийца» даьа дегІаоьзна социалистическин аьхь а йоаржаьл. Нохч-ГІалгІай АССР къхьегамхошна ловрхІаш даьа толамаш даьа 1978 шера а пятилетка кхаьа шера а заданеин кхочушлаьнера. Промышленин продукции маьхьалхьинкара 1978 шера 11 беттА план 101 процент кхочушлаьй, планах доІна маьхьалхьинкай 12,6 миллион сом маьа продукции. Лерхіаьн да пятилетка кхаьа шера планах совгІа 53 млн. сом даьнагІа продукции маьхьалхьинка. ЧаьнгІолаьчу шера промышленин производства боарам 5 процент дегІаьнбеиб, хІаьта пятилетка кхаьа шера — 5,8 процент. Из пятилетка заданеин лерхІаьча боарам тІа да. Къхьегамна оьсарле ламтьеннай дІабаьхьина 11 беттА процентна вложенеш, цу даьхьа лаьттаьнна хий дехкара тІулаьнна — 21 млн. сом. Хий дехка лаьттаьн 5 заар гентгар тІаьккийтІа, хІаьта цу чаьнгІолаьчча хана 137 заар гентгар а хургда. Колхозашца совхозашца кхы тІа а хьоаьлий дукха тракторашца, автомобилашца, комбайнашца, кхийлоа юртобахьама техникаца.

Уьх шера республике кхочушлаьнна капитальнин гІишлоцІьра Вокха программа. ЦІьаьйта беттА даьхьа боалаьр дІахьоаьдаьд 308,2 млн. сом паччахьалкхен капитальнин вложенеш а совкха цу юкъа хьоаьдаьчуо 11 процент дукхагІа. Беттера ферм фондашца дегІаьнкай цу юкъа 176,2 млн. сом. Республикин гІишлоп-монтажнин организацеш кхочушйьй 11 беттА йоха подряднин балхаш даьа болх беттай а кварталий а планаш кхочушйьй йьнаьй. Уьх шера аьстлуотте дІаьнна дукхаьдоа Вокха производственин объединеш.

ЧаьнгІолаьчу латтача шера республике хьоаьчаьлий дІаьо къхьегамной материальнин хьал-торон культурно-бытовой хьалхара лаьнгдира йоаь Вокхий мероприятеш. ДІадаьлларна шерача аййдина нахага кхоачА ахчан рузкъа 4,8 процент дегІаьнна. Балха нахага даьна товаршца соьдкарчу 26 млн. сом дукхагІа да. Республике гІоалла лаьрхІаьча розничнин товарооборота план кхочушлаьн государственнин санна, потребительсин кооперацие а.

Уьх шера балха даьа бытовой гІулаьнгІан даьа боарам соьлкарчуна йийсйна 10,3 процент дегІаьнбеиб, цу даьхьа юртарча мотттиаьлла — 17,8 процент.

Дукха бакдаьн кхочушдаьд уьх шера нах кубаьл ценошш социально-культурнин объекташца хьалъеьча.

Дукха гІулаьгІан даьд машинийхьа, автомобилыш, федарча транспорта болх тоабеш.

Цунна цхьаьне, докладчиньо белгалдоьх министерствий, ведомствий, халха депутатий городской районна Советий исполкомий балхаш ийца кхаьа шера планаш кхочушлаьнера ценкаштца кхочушбаьнарш даьра.

Дукхахьа министерствашца, ведомствашца, предприятешца во пайда аййьйа чуьзарчаш шоай торонех: технический планоьн дисциплина, ламаьнаьн; промышленин производства боарамаш дегІаькхулаьра. Йоаьлан йолла сиьлаьн, кхочушйьйьн оьсаьнна ассортименташ продукции арахецарна, хьалъеьчаьна оьсаьрле лаьхьара, продукцеш шийца дІадоаьр нІеьнгара, керда техника юкъеьчаьрен фондоштдача лаьхьарен плана. 1978 шера 11 беттА промышленин продукции маьхьалхьинкара ваьа кхочушйьйьн 7 предприяте, хьалъеьчаьна оьсаьре лаьхьара плана — 15 предприяте.

ЦІенкаштта кхочушбаьнарш да Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета доьалаьха йолча промышленин ведомствашца, кхачан промышленнин министерствашца, «Чечено-Ингушстройматериалы» объединенен продукций маьхьала яьхьара плана кхочушлаьнера оттаьлча номенклатурга продукци арахецарен хьалдина доьаьрлаьн уьш. Пятилетка кхаьа шера промышленин продукции дегІаькхулаьра тІемашца дилларна дийна тІехьаьо мотттиаьрен кхачан промышленнота министерстваш.

Республикеран дукхача промышленнин предприятеш, ц1 даьхьа тІехьаьо мотттиаьлла 2,6 процент, кхачан промышленнин министерствашца, «Чечено-Ингушстройматериалы» объединенен продукций маьхьала яьхьара плана кхочушлаьнера оттаьлча номенклатурга продукци арахецарен хьалдина доьаьрлаьн уьш. Пятилетка кхаьа шера промышленин продукции дегІаькхулаьра тІемашца дилларна дийна тІехьаьо мотттиаьрен кхачан промышленнота министерстваш.

Республикеран дукхача предприятешца, ц1 даьхьа дешаьнна даьа хьоаьчаьрчаьр а хІаьнз а тІехьа эсала яьхьсаьн даьлаьн а дола.

Каштальнин гІишлоцІьра хьалъеьча тІехьабусаьн кхиара бола бетонкхаьн тІаьнгт ваьлачкашта Нохч-ГІалгІай АССР-н Министрий Совета, Грозненсин горисполкомера ГІулаьгІ-ваьнна, министерствашца, ведомствашца, Горайисполкомашца боаттІаьча хьесапе тІехьоьмаш доаттебоьл шоаь территориьн хьалъеьчаьна обсуждаьна, кхочушйьйьн доаьлаьн доаьнна ловрхІаш даьа гІишлоцІьра оьсаьнна оьшаьн болх болхкой тІаьнгт, ваьрш, бетонн хьаьнш хиннатара, социалистическин яьь вІашІтІехьаьнхьара.

Балхача ваьа гІулаьхь дечА доаьлой балха тІа а цІенкашттара кхочушбоаттаьрен долаьн мотттиаьн аййсу. Иьх балча гІулаьхь мотттиашца хІаьнз а доаьдаьн аз БІаьгІденсин, комиссийн приемнин пункташ, бригадаьн діа а уьзаьн ваьа гІулаьхь дешта а вІашІтІехьаьдьхьаьдаьн. Е Боаьгіа а Боаьгіан ваьхьаьгамошца претензеш ю бакешна, врачечешна, городской транспортбеча балха. ЦІьаьйочА райсоцтрацца, иьх балча мотттиашца во вІашІтІехьаьдьхьаьдаьн ваьа хийн балонин теан ІаьаьтьІаьта.

ЧІоаьгІа тешденна вочА ХьаьнтІа да мотттиерча Советийн ваьгта ведомственнин ГІонцаш нах чубаьл ценошш. Царна ший хаьнаька ремонт яь, хІаьта цІьаьйочА хаьа ешяр а дийр яь. ХІаьз а чІЕьаьа кхочушбоаьнаьн терпо ю городашца а яьрташца нах балча а мотттиашца а ловтаьн бе. санитарин хьаьаьн тоаьдаьра.

1979 шера республика экономическин а социальнин а дегІаьнарга плана проекташ. Иьх докладчиньо лаьрХІ ди ХьаьнтІа боахама дерригача доаьхьонна обществеенин производство дІаьо дегІаьйоьлаьн, цуьн эффективность ваьгта, ваьгта хьаьлгаьмной материальнин хьал-торон культурин ваьгра боаьрин ламбе. Проектешца — ваьгта ваьгта, цар ушъ шерачуьн 2,6 процент дукхагІа хІаьнгта ваьгта.

КПСС ЦК июльсин Пленумо белгалдаьнкхаьд хІаьнз ягІ-гаьра хьаьлаьра плане оттаьн долаьн дешаьр сиьлаьн даьйьйьй боахам дегІаьйоьлаьбеиз, юкъеьча дукхагІа дулл доаькхаьгІа хиннаьр.

Къаьстта чІоаьгІа терпаьн тІаьбхийта беза хьаьйбоьн дорстадаьрен ушъ чуловттадаьра ханаш кІезнаьрнера. Чулоттадаьр доаьхьан паччахьалкхен а доахача хана цар доаьа 400 километраьчА кІезнаьрга доаьдан хина деза.

1979 шера къхьера лаьрХІаьна тІаьра фуражин іаттагІа а йоаьнна шурш 2150 километраьчА грамматаьра ахочаьне, хІаьра ахочА нотама тІехьара 200 беттА гуде, хІаьра іаттагІана тІеьра 4,3 километраьн тІа даьхка.

Юртобахьама органаш дегІаьнрІІа а доаьзара культурай кьувкьам даьхьара

Ялхазлагіа хержача Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета иттлагІа сесси

ЛАКХЪЕ БАЛХА ДИКАЛИ ЭФФЕКТИВНОСТИ

(Пайтеделлар. 1-ча оагІе тІе). Дешнер

хІар республика юрта болх-хьаш материалийо-техникийн баз юкІаГІьрча 100 million сом совгІа капиталийн вложенеш дІаьхІийта, цхьаьн колхозий чохагІа 16 million сом а доХийташ.

Лаьттанга молоканан йра хьехаьнга 20 million сом пачхьалкхен капиталийн вложенеш, цар чохагІа дІаьхІа хьалъелан хургьа Ассиновскан оросительни системе, цунах струнан ергьа Сурх-Чубутлински оросительни системе-на. Хиш дехкан доьзна лаьттан республике 4,2 млн гектарга кхочушдан ергьа юкІаГІа хургьа. Юртбоьхьарна производствойн интенсификацин йра деттан ІЕностадан хоарІаьнгІ тІе де тоьхьа Сурх-Чубутлински республика Іилиин учреждене.

Пятилетка дикалІгІа шера дІаьхІа дегІаьнгІаГІьрга — транспорт, бухгам, пачхьалкхан баьхкам.

1979 шера, министерствашна ведомствашна хьехаьнга дегІаьнгІа дика лоарІаьнга; пачхьалкхен капиталийн вложенийн хьехаьнга боарам хургьа 320 million сом гергга а ТІе уьйх шера хургьолча капиталийн вложенеш боарамал 1,4 процент дукхагІа. ГІишлон-монтажан балхийн боарам ланхлургьа 12,9 процент ,ІаьхІа яз 154 million сомага кхочаргьа. Капиталийн вложенийн эффективность лаьхьара, хьалдеьдалдаьна дика гІиргсий боарам дІаьхо ІаьхІийна, нергтера фондаш сихаГІа болх бе йойлаьнгІ йра лаьрІаьнгІ капиталийн вложенийн доькхагІаьнга дІаьхо хьалдаГІа долдаьхьа гІиргсий дІаьхо ІаьхІдаьнгІ уьйх Янстиславскан тІадерзаде. Капиталийн вложенийн юкъаРча боарамаш 57 million сом пачхьалкхен боарамашна проценташ доьдаьнгІ. ДІаьхо болх бергба ГІишлон organизацийн юкъа база юкІаГІьрча, сихха дегІаьнгІийтарна кхьаьнгІ ГІишлон материалаш хьеш йола промышленность.

Уьйх шера кинчаьмна нийсбочуна розничнийн оборота боарам 4,3 процент лаьхьургьа. Ваьхча нехата дохьаьрда 675,5 million сом ма промышленнийн ишачин товараш.

Бытовой ГІулаьх дара боарам 11,7 процент лаьхьургьа, ту дьаьхьа хургьаьна 19 процент. Цхьаьн продукцийн бІаьрча хьанйца 21,6 million сом. Бытовой-ГІулаьх деш йолча предприятийн — тексталь кергда ательош, мастерийш, быта ІІеношш, ІІамаш дІаиййеш йо 19 комплексийн приемеш.

Маьх деш йолча организацийн бытовой предприятийн балха хьаьдана терко е оса предприятийн Советаьца, Горрайисполкомаьца дерзийнеш ма ІІ ма ІІ дуьхьгІа новкостал а деш торговле предприятеш, быта службаш шерзье а техникин мастерийнаьца.

1979 шера республике хьаьнга чуйе ІІеношш хьаьдаГІа дІаьхьийта 2 million сом, ІІаьхьаьнгІ 1,4 million сом пачхьалкхен капиталийн вложенийн ковпиционо-ГІишлон кооперацийн средствашца, цІаьхьа, 185 чуйе ІІеношш, ІІамаш дІаиййеш йо 19 комплексийн приемеш.

Маьх деш йолча организацийн бытовой предприятийн балха хьаьдана терко е оса предприятийн Советаьца, Горрайисполкомаьца дерзийнеш ма ІІ ма ІІ дуьхьгІа новкостал а деш торговле предприятеш, быта службаш шерзье а техникин мастерийнаьца.

1979 шера республике хьаьнга чуйе ІІеношш хьаьдаГІа дІаьхьийта 2 million сом пачхьалкхен капиталийн вложенийн ковпиционо-ГІишлон кооперацийн средствашца, цІаьхьа, 185 чуйе ІІеношш хьаьдаГІа дІаьхьийта 19

1979 ШЕРАРЧА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН БЮДЖЕТАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА

ЗАКОН

Нохч-Гіалгіай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхеварча Совето соцдам бу:

Статья 1. Нохч-Гіалгіай АССР Министрий Совето Пачхьаьчуенна доходашна расходаш ший 156620 эзар сом до лаьцна 1979 шера йоьла Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджет тоьаг.ГІе.

Статья 2. 1979 шера йоьла Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджете пачхьалкхенан хозяйственнийн предприятийнаш организацийнаш доходашна — оборота тІера налог, найдех ший йоьла отчисленаш, мехтера производственни фондехи оборотни средствехи ший дар, найдех муьлх доллаш дуьсур, доходехи налог, социалистически бохамгара йоаІа кхыйоьла доходашна 123042 эзар сом хуьлг отта-де.

Статья 3. 1979 шерарча Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджете пачхьалкхенан бюджете хилхьа боьлаш — проьрхьишенность юрта боьхкы, жилищно-комунальнийн боьлаш, бувзаш, хьалха боьлаша кхыдола доаьхьой йІаьхо дегІадолладара финансировани ярх расходаш ший 29176,13 эзар сом оттаде.

Статья 4. 1979 шерарча Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджете социально-культурни мероприятийнаш — юьнъарча дешара школийнаш, юьнъарча лаьрхІаьча дешара заведенийнаш, Іаьмаьхьа тохама учреждениийнаш, библиотекийнаш, клубийнаш, театрийнаш, ненабюьзийнен, просвещенийн, культурийн, кхыча мероприятийнаш: больницийнаш, берий желенийнаш, санаторийнаш, унакІиено лоракерийн физически культурах кхыча учреждениийнаш; пенсийнен пособийнен йоьла ассигнованийнаш 118745,43 эзар сом оттаде.

Статья 5. 1979 шерарча Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджете пачхьалкхенан Іаьдален пачхьалкхехьа доаьд дарен органаш лелайра йоьла ассигнованийнаш 3723,57 эзар сом оттаде.

Статья 6. 1979 шерара Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджет доходашна расходашна 53816,29 эзар сом ший 1980 шера 1 январе кассера оборотни ахча 2120 эзар сомх доаьлаш тІеоьаг.ГІе.

Статья 7. 1979 шерара районийн городийн бюджеташ доходашнен расходашнен 102703.71 эзар сом ший 1979 ший чакхдолаьнчу бюджетийн кассера оборотни ахча 3780 эзар сомх доаьлаш оттас, кунца:

(эзар сом).

Районаш городаш	1979 шера доходаш расходаш	Оборотни кассовы ахча 1/I 1980 ш.
Ахьой-Мартановски район	3688	160
Веденски район	3467	150
Грозненски район	5554	250
Надтеречни район	3066	130
Назрановски район	5516	220
Наурски район	4355	190
Ножай-Юртовски район	4520	190
Советски район	2110	110
Сунженски район	5069	230
Урус-Мартановски район	4955	210
Шалински район	8055	370
Шелковской район	3783	190
гор. Грозный	37584	1030
гор. Гудермес	6247	180
гор. Магіалбек	4686	170

Районийн городийн бюджетийна 1979 шера потребительски кооперацийн организацийн рознични товарооборота-та хьежна оборота тІерчи налогах кхы тІа доагІа ахча уьх тайпара оттаде:

(эзар сом).

Ахьой-Мартановски район	2332
Веденски район	2737
Грозненски район	1581
Надтеречни район	1690
Назрановски район	3107
Наурски район	1189
Ножай-Юртовски район	3704
Советски район	1651
Сунженски район	1586
Урус-Мартановски район	2306
Шалински район	5007
гор. Гудермес	2484
гор. Магіалбек	2451
Дерриге	32895

Статья 8. Нохч-Гіалгіай АССР районийн городийн бюджеташна 1979 шера ю отчисленеш тІоаг.ГІе:

а). бахьна нахагара йоьхьна подоходни налога тІерен оборота налога тІерен уьх тайпара:

Районаш городаш	отчислене процент	
	бахьна нахагара йоьхьна подоходни налога тІера	оборота налога тІера
Ахьой-Мартановски район	100	40
Веденски район	100	40
Грозненски район	100	40
Надтеречни район	100	40
Назрановски район	100	40
Наурски район	100	40
Ножай-Юртовски район	100	40
Советски район	100	40
Сунженски район	100	40
Урус-Мартановски район	100	40
Шалински район	50	40
Шелковской район	100	9.8
гор. Грозный	30	10,9
гор. Гудермес	50	40
гор. Магіалбек	80	40

б). кооперативийн предприятийн общественни организацийн хозорганийн подоходни налога тІера, колхозийн подоходни налога тІера, хьтІобахьна налога, хьун доходашта, холостийн, ахьь болчен кІезнга дехьа болчен СССР гражданийн налога тІера. 1979 шера ахчан-кІамаш лотерееннен тІера хьадоеІаг 100 процент.

в). 1979 шера дІанийсьна Пачхьалкхен 3 % чура кхаж боагІаьна заемах 50 процент;

г). 1979 шера кооперативийн общественни организацийна кІамаьта цоий йоІаагІа еча страхованийгара, транспорте пасажирийна та ший ваьн йоьхьна страхованийгара, та йича йиш йоаІаьча страховане кхыта тайпаьхьара хьчулучу средстраех 10 процент, цоий кІамашта балхьа ахча еча страхованийн предприятийнаш ший ахчанах 50 процент.

1979 шера Нохч-Гіалгіай АССР республикански бюджете РСФСР Гланефтеоргсинтезе Грозненски Управлене оборота налога континентагара 3.2 процентн «Чеченнефтепромо» Грозненски хьІаІаІа-юьнъана комбинатагара 100 процентн.

Статья 9. Нохч-Гіалгіай АССР Министрий Совета тІедиллина 1979 шерарча Нохч-Гіалгіай АССР Пачхьалкхен бюджетах Нохч-Гіалгіай АССР Лаккхеварчан Совета Планово-бюджетни отраслевойн массаьрча комиссеен лаьнгІоненна ваьа предложенийнен заключенийна тІедиллина кІаьта шийна Нохч-Гіалгіай АССР Лаккхеварча Совета заседане депутатаьна ваьа предложенийнен замечанийнен хьоьхьна е царех йоаІ-йоаІа решенеш тІедиллита е.

Нохч-Гіалгіай АССР Лаккхеварча Совета Президиумна председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гіалгіай АССР Лаккхеварча Совета Президиумна секретарь Н. ПРАВДЕНЬКИЙ.
г. Грозный, 1978 ш., 20 декабрь.

МАССАЗА А БАЛХА БАРАШ

Юртобохьана организацийн болх бущаьча цкъаза вІалха хьоь а ший колхозийн совхозийн автотранспорт, цо кхочачашцеи дола дехьарашт. Нийса дац иа, хІаьна ваьа боахамийн дукхагІдола гІулакхан, іаьмпІдиаьн цоп бесш болна пайда Іаламбелта а, транспорта балхьца айхьа дуьзаьдена да.

Тха совхоз — «Нижневский» — Наьсарен районе боккхачІбола боахам бе. Тайп-тайнара 83 автомашин я совхозе, царех 52 муьлх дІа-хьа кхуьлурш а йолаш. Хьоьш ма-дий, автотранспорта болх лоархІаьн болх «бустам» тоннО - километрагІ йолуш. Тіаькха нийсаца кхоьалгІча цкъа мотт бетта тха транспорто лыІ 105,6 эзар тонно-километр.

Автомашинашца тІаьатта болх дикагІа бІаргабІаргар дуьхьа ордга ваьг: уьх шера совхозе кхаьмнарна хьаьсе а складашца а хьаьсен пачхьалкхен лоькташца дІаийхьаьн продукци лаьрхІаьча, уьх эзарнах тоннийн я. Хаьц хуьрдаш цунах 80—85 процент боазама ший транспорто дІа-хьа йиьхьаІ аьлча.

Алхин хана самосвалашца Черваьлесен станцерга тІешлоцьеча, Іаьвадер фермаш товеча кхиьхьа гІум. Грозненца кхиьхьа асфальт, мостІаргаьчІа парапинарна хьажа жагІ, кхыйола материаллаш аз юьца а юьцаІ. Тоьхьн болаш да уьх цифрашца кьеьаьта: ГАЗ-52 йхаьча мирзах йоьла автомашин дийнаьхьа 320 тонно - километр е езаш я нормагІа, хІаьта ГАЗ-53 йхаьча мирзах ер — 380 тонно-километр. ДІабаьлаьча итт бетта баь болх хьанйаьча хІара дийнаьхьа юьхьера лаьрхІаьча царех дхьаьца машина — 460 тонно - километр кхочІ.

Довзаш да: «Назрановский» совхоз ший балхах хІинзаьца кайда хьаьбеш кхиьхьа Бакъдар, тешшаьш ала йиш я. автотранспорто ший болх кхочачІн ца бешъ-м хилаьц уьх ненаьн. Кьаьстта дукха болх болаш, сатоп ха отт ахьки йалташ чуьнъера балхаьн доладелча.

Дукхача хана самосвалашца ялар фуд ца хоьш шоферашца ба спикоп. ХІаьта а ер цкъа саг цу талонна ледяьш, шийца аьнар ца дІа, іаьдилла гІулакх ца дешъ дечІ мотт сона дагалІаьн.

Совхоз гаранте ба, ер боьхкы кІаьнгІбеллаьча денз цкъ ца болх бен хьаьбогІа шоферашца. Цереп саго бер сапна ер ялаьн машина, дяна доаьл ду цунна. ХІаьта тоьнеча хана дукхагІбола заьнгаьй оатхалаш, ньаьста а дефицитни яраш, шоферашца шоьаьн лелха еаьн а хуьл — «Сельхозтехника» объединенне тІехна эпиччох шелалгІа даьхьа а мича ду уьх.

Шеаьнта йоаІа питилетна кхоьалгІнне гаргта болаш ба дукха шоферашца. Дуьхьаьл уьх шера итт бетта 94,7 эзар тонно-километр ший К. А. Комуроевах, 93,8 эзар — Мальсагов Султана, 88,3 эзар — Мальсагов Союза, 97,3 эзар — Лабочченен Ямьбуйа, 96,3 эзар — Плиев Хаьмурадца. ишитта кьычар. ХІаьта нормин, ламкхьа ьаьнаьча бесса, дийнаьхьа 320—350 тонно - километр я. Цу тайпаьра, кхоьаьнна, ахьоь гаргта а норма ньаьнгІ царех хІараьне.

Ньаьстта бекхтоьаьне болх тІаьатт доаьлаьна барда кхуьлаьча шоферашца. Ма сеза Беслаьрсен Черсаьнхьаьрча Майсое йхаьча тородерен кхуьл. Бардз бовдаьн дисача дийнаьхьа доаьлаьна шура лаьгІаьн. ХІаьта из кхиьйта йиш йолаш гІулаьнг дац. Дийнаьхьа а бус а, ха ца кхоьсаьн барда кхуьлаьн ба Тунгоев Тобуьлатов. Погоев. Иштта цІерш яха йиш йолаш боллхой кхы дуьнна а ба. Цудуьхьа уьх шера Сийсаьлг-боьхкаьн Октябре 61 цу дуьнна цІейна хетаьлча торжественни собране кхуьлаьна шоферашца аьчкн совгІаташ, грамоташ аьнаьр.

ХІаьта, кхиьнкара болхаьн чуьнВреаьдаьр а, шоферийн болх кІезнгбеннабеш — тІадоеІаьча шере кхочачІне дечача декларашца транспорт кийтье езаш ба дукхагІбола, кІаьта шера ньаьх хуьлаш дола техническе хьаьзар а ґаьна дац — апрель бетта а тІа боьхкма аргІа.

Шоьаьй автомашинашт тоаьлбаьнаб водителаш Гулиев Орсханца,- Джандиров Сулумбек, Комуроев Аюп, Цечоев Аюп, кхьбраьп. ХІаьнз юьнъера ремонтах товеш латт 23 машин. Царех хІаране двигатель ваьшшаьхкта еза, цкъаьнна хІаьнан хувца, кулг тоха, системашца хьажа, регулировка е еза.

Белгалдаьнна безам ба са цкъаьхьа: оьхьа хІаьнзца Майкопен Прохладнен тоаьйтар автомобилий моторашт. Цигарча заводица из болх пиьсьдаьс, мелз а бере—6—7 бетта цІаьхьаьнг двигательх: шоьлаьгІа-дале, гаьнен мевьхь еаьн а, ер из. Оьхьа хІаьн тІоаІ гаранте тоьду уьх. Баьхьар аьлча, «гаранте» ьха йоьш уьхьаьа цуьг маІан доаьча бесса кхетадо йиш ящ: кхоьаьнна ньаьг ца дІа лаьрхІаьча кхыдола балха оьца хьаьаьн дан шоферашнен слесарашта, кхыметтел мевадь хий а. Ненсаш, мастерской из ишта а юьцаІ.

ХІаьта а болхьоьн ихьаьчаьду шоьай дечІаьр. Дика поьнъоьстта ер шоферашца двигателаш тоьеш болча Панеев Хаьмурадца, Путоев Тарханца, Тунгоев Іаьдарахьаьна. Машинашта ремонт ала чакхдаьлча шоьай балха дІаьдоьл ухь: шоферашца ба ихьаьнгІ а.

Оьхьа доьрІачоьа 23-гІа февраль Тіаьхьоьчча хана ерриьта транспорт хуьлг хуьрга. Иштта да оьхьа КПСС ЦК комбрьсьни Пленума а СССР Лаккхеварча Совета Х-ча сессе а решенеш хуьш доьла мон. ТІеІІІца декхар. Керда бесарш март бетта ньаьнгІа ІІоьаьхьаьна ишта.

Соьаьна хьаьчча техническе хьаьзарх тІоьна оттаьр нийсон коэффициент 0,89 яр, планаьгІа 0,7 боагІаьна. Уьх шера а цуьг лоьхаьгІа ша хилийта хьожаргда тІо.

А. БАРХАНОВЕ,
«Назрановский» совхозан гаранта заведующи.

Приполярьера межкдаьтта кІажараш

Коми автономни республикеца дегІаьнгІа межкдаьтта промисел. Сиьна карадерзаьдеш ший Тимано-Печорски межкдаьттен газ йоьлаьча провинцера Іаьмма рузьвашца. «Іаьрма дошуьв» доаьхьа Печорен Усин ихьча ший кин юьнъера халача десотуьнарг, Усинскин Воьейскин межкдаьтта доаьлаьча мотттиьшаьра. Хала да уьзаьа лаьтан кІаьхьара доагор кьалдаьнна ХІаьмаьн: бирса кІаьчат, доаьцаьш кьыьІаьш, массовски горизонтаьш тІоаІгІа кІоарга доаьлла межкдаьтта.

Хьанар айдаь кІаьхьеаьн ба «Коминефть» объединенне Усинскин треста бурурдеттаьрга. Дукхаьча бригадаьна питилетна кхиьхьа задане ханал хьаьха кхоьаьнгІаьш. Цу доладечІа дешъ коллективна сеста тІа кІоарга бурув тохьнна 300 эзар метрга кІалчаьл. Из ишьаьн ахьаьзеш дукхагІа да соьаьна ба.

СУРТАШ ТІА: 1) Воьейски межкдаьтта доаьлаьча мотттиьра експлуатаьрдийн бурурдеттаьрга.

2). Приволярьерга межкдаьттахой столица хуьрІолла город Усинск сиьна ІаьлаьІаьн ба. Іаьлаьн доаьлеьна дешъ эксплуатаьр діаденнен дика кхеІабаьг бІаь эзар сонгІа кІадаьнна метр ишьа куьп кІеІаьнгІ ер. Цу ишьаьн межкдаьттахой чакхдоахарийн, бурурдеттаьрийн, геологин, гІиллонхой дезаьлаьн.

Комсомолна Прокопьева Надежда (сурта тІа) — таьаьнн Усинскин гІиллонхо. «Усинскстрой» трест № 14 йолча доаьлаьнна дикагІаьрех мастерскин участок я ший куьгаллер.

3). Усинскин Воьейски межкдаьттаьна доаьлаьна мотттиьгаьна бІаьш разведочни эксплуатаьнненна скважинаш кьыьлаьй «Коминефть» кхаьа объединенне бурув дегІаьра балгІий Усинскин треста вьаьгаьмхошца.

Керда эксплуатаьнненна скважина (сурта тІа) болх бе болаьннай.

С. ГУБСКИЙ сурташ.
ТАСС фотокорреспондент.

Доазол дехьара

Германски Демократически Республикеца. Гіиллонн ета шера юьнъеьхьуьн «Витгельфельдера» турбин ета зиьода продукци. Ньаьстта дукхагІа пайда оц цунах социалистически вежаранна долча механица межкдаьттан гаьен лиьнен хьаьчеьа. Заьвоьна да «Тіоьдеш болх бен йоьла предприятие» аьлна сийлен цІа ешай.

АДН—ТАСС сурт.

Дунен халкъашта юьнъера заметкаш

Китайски экономика: проектоши торонаши

Пекине китайскин экономикана сихха модернизаци яра программе дІакхиьйбойьна дена цуьг дегІаьнгІа вице-спикераш КНР доаьхьера арахьарча шеррача политически кІаьна лелаьуча наьна тІоаІгІ. Дунен тІарча тайп-тайнара механизмаьрча специалисташ йоьаьш йоьна даьннен Іомаш, китайскин экономикана хьалхьашца оттадьча декхарий масштабаьш цу мехка ресурсашцен торонашцен яьІс а ешъ, кинайски кулаьвоца оттаьл процентаьш мел реалььн я хьана гІерт.

Долаш долча доьрІаьмех, ший территоре тІа адамаьн ньгІаьлІа дакъа тарта ваьх балхха Китай налоьгІ къаьр продукт деррагІча дунен ВНП тІехьоалгІча дальхьага Іюртташ ваьра ях. Цо йоьах, дегІаьдалхьчеьн эсала лелдаьдахьчеьн мехкий спасаьна тІа Китайца юьнъера мотттиг хІаьнгІаьнца хІаьз долаш дола кьонхьаьнаш пхьаьа адсамдаьха деза. Дунен экономика валоьн кьаьмаь продукт даьнна дегІаьуьаш датташ хІаьрагІа, из декхар хьа а «коьаьнеІа ветлау. ЦІаьхьаьхьа. Пекине уьттаьеш йоьна планаьш-м Іаьлаьмте йоьхий я, цар лерІ 2000 шера кхочачІн Китай «экономически деГІаьра боьрамта дилаьча дунен тІа эттара хьаьхьаьаттача мехкашца юьнъера хилийта.

Реальни йиш яь перспективаьт Йоьаьсен специалисташ йоьаь, экономикаьнга модернизаци ярга 600 миллиард доллар ГІоррга Китае (доьаьхьа дезаьрча кхыча специалистий расчетах 700 миллиард доллара гарга я из сумма). Аьлка планагІа 1985 шера экспортеьр дІаьхьа ший ГІоррга 120 йоьхха боьаьма объект хьаьрса дІаьдахийта дезаьрга 350 миллиард доллар, Іаьтта валютни ваьнна 2—3 миллиард доллар маьлх лоархІаьш я. Къьметтел, багаьхь сиьна Китая валюта йургдоьна межкдаьтта экспортаьр техникин сихха эдсаьмхьа ваьшІтехьдаьнкха торо кхача а, кхыча мехкий доаьлаьча декхарна цкъа дакъа керда хьаьрьаьча предприятей продукце чотах дІатаьна йиш хилийта а. Китайца доьхьал дезаьрга шортта кредитаьш лоаттаьдеш хилча а хала да Пекини сеана йоьхха валютни расходашца тайпара е лаьрхІа а ка.

Геттара кІезнга а мехка чура финансированни яра торонаш я. Китайскин экономикана стаьна ньаьа расчетах, 1976—1985 шераьта йоьла дукхаьча хана лаьрхІа экономически программа чІнхьаьнкхара 8 шера Іаьлаьнг деза КНР хьалхьаьнча уьх 28 шера ешнарах мнозел финансоьн поступленеьн чухьхьаьген узжаьнсеьл капиталаьн аьломеьн ешъ гІеттаьн. ХІаьна уьх сахьте, цар расчетах, юьнъера лоархІаьмах шера тІайоаІгІа финансоьн поступленеьн 1985 шера йоьла планаш кхоачаьнтара юьнъера лаьрхІаьча шера хиле еаьча пачхьалкхен доаьдан ньаьх даьлах шин даьхь гаргта маьрх яь.

Дицдаьлйта йиш яь, пачхьалкхен капиталовложенийн доькха даьхь Китай тІеьна ведомствата кхочачІн кІар. Мехка бюджетах 40 процент тІема гІулакхашна доаьлаьна. Цу тайпара, экономикан гражданийн доьнъеьл, бюджетна лаьрхІаьча, «ишьал Іовша еаьш» да.

Чоаьлаьне проблемаш я Китай экономикин кулаьлоштаьхьалхьашна латтаьрш. Доьгор, электроэнергия, бедаьла та тоьар бахьан доаьлаьш кулаьнна предприятийн геттара эсала Іаьлаьшъю. Йовзаьш я Іаьлаьш ца кІар бахьан доьаьш Іаьн фабрикаьн болх ца бен сесна я сецаьш болхлой кІаьнгІаьнна. Кхы ца кІар бахьаьн де ахийта мотттиглаьш.

Китая машинийн станоькийн парк кІаьнна. Тіехьаьрча тІхьаьлаьш шера геттара кІезнга хьаьлаьйй мехка хІаьзаьра машинашцца йоьгІаьнгІ. Цунна тешаьа ду, масаьлаьн, дІаьдаьхьа шера Китая юьртобохьана высшаьнна ньаьстта кІаьнна хІинзаьца американскин Іаьмахоьца дайпаьрна.

Кхы ца кІаьнна проблема — ІаьІна техникеьн кадраш. Мао Цзэ-дуна йоьаьлча «культурни революце» бахьаьнгІ ньаьстта кІаьнна ваьнна 5 миллионах сагІаьтарча заьмкара юьнъера квалификацин болча специалистех. Гіулаьк кхы а кхыгІча хьаьа тІа доьаьх Китае баьа дукхагІа болча ший ладаьнар да хоьш хилийта. Гоьнонгскин синологаьнта гетачох, 20 процентаьл кІезнга боьна городашна бесса ший юьртанна балаьча ялаьн 60 процентн (Китай бахьча кхаьа ніо даьлхьа дукхагІа юьрта ма дахий) ялде а дезаьн а ца хоьш ба.

Китая экономикана модернизаци ечара эттара цІаьнхьаттара дуьзаьле — доьаьдерашта юьнъера политически стабильность да хилар, Премьер Хуа Го-фени цуьг заместитель Ден Сяо-пина — Китая политически сцена тІарча ешаьх нерттера шийна — ваьш юьнъера кулаьсаьнта тІехьаьнкара ньаьсен цІаьнхьа а ца социалиста китайскин кулаьлоьй шин французкин керте латт. Цо лерттІа дІаьхьийтаьн ерриьтача партийно-административни аппарата болх. Из бахьан доьаьш Дун Цзяо-ньгІаьрбаьрашта экономика чаьнгдаьх ловш доьа керда Іаьмаьш е хьаьлаьнна административни Гіулаьк тІарча кулгалдеча боьллой лохерчен юьнъерчен зІйьаьшна. кхьметтел дуьхьаьле а ю ваьтаьхьа.

Гуш долчча бесса, китайскин экономикера хьаьл цуьг дегІаьхара торонашца кІезнга-дуьхьа а зийча, гучаьеьл кІезнга мехка доьаьл деш болчча ньаьа гаргтарча 20 шера Китай дунен тІа хьаьлхьаттача мехкий мугІаьрашта юьнъеьлийта яьа кхочаргиннарах болх дуьхьа цевоьаьн. Хетаргаьра. Пекине из хьаьлду, хІаьта цудухьа а хьаьдаб цар дунен хьаьльашта юьнъера ароле, китайскин столице оьлаьш долчча тайпара, «хи хьоьра», эешта аьлча, цу тайпара экономически деГІаьмхьоьна пачхьалкхенан мацара ньаьстта юьнъе кхачара дунен сообществе машаре дегІаьхар кохатоьа е геттара юьнъаьдаьнна а лаьрхІа болх аьаьнторитетаьсен ешъ.

А. ЛЬВОВ.
(АПН).

ИНИЦИАТИВЕИ ОПЫТИ ИПАТОВЕ ЛЕХАР

Цаьнна а чуьнсадна Къьлбаседа Нажмудин эттара дукхагІа йоьхьаьл латтаьча зоьерча Ставропольски краерга лаьтта лелдаьрна пхи миллион тонн соьаьга ньаьгІ ер. Цо толам баьккха торо хилийтар дукхаьчча даьлхье юртобохьана производство кердаьа тайпара ньаьстта.

Соьаьнга хала ниьна кІамарс боллаьуш Ипатовски районе аьрахььнна юртобохьана балгаьн чаьнхьара кердаьа методо цу сахьаьте дІаьдоьйтар ше. Ипатовски ялат чуьнйара-транспортни комплексна боььнна эргаьнгІ-кхар хьуьжьан чубелъача хьанара лаьтта лелдаьрийн къьлсаьн. 1976 шера, ковлеьнсен арахьеьнсеьа, 20 дІа соьгІча хана дора питонгаьна ялат ньаьхьарх ер-даьрен балхаьн. Из балхан доьаьш Іаьлаьмте дукха ялат довра. 28 дийнаьха боьаьнгр гурахьа ялат дІадуьш. Цу юьнъа лаьттаьнгара тІоьаьл кІезнгера.

ДІадаьгІа шера Ипатовски района 54 ялат чуьнара-транспортни комплексо дийн балха дийнаьха хьеьнар 135 эзар гектара тІара ялат, кьсарашн эьрдар ятт дийнаьхьа. Гурахьа дуь ялат дІадийна дІаьйтта дийнаьхьа баьлгр. Уьх шера ялат хьаьхара ийна ца соьаьнгрчуьл ах ди кІезнгаьгІа хилар. ДІадаьхьа шерарчу ялат хьаьнгІа кьаьІаьоьаьгІча шерарча хьуьнкьаьна ларр йоьлийра а. ТІехьаьрча ньаь шера шоьа тоьаьй ралаьуьна а оьг хьуьжьаьнен пачхьалкхенга ялат доьхарен рекорд.

Ипатовски опыт шерра дІаьньаьгІ краьо. 360 комбайн ваьшшаьгІьеллаьр Ставрополь дІаьдаьха ваьа. Дуьхьал цар торо хилийтар ерриьта культурин эттара ялаьгІа хана чуьнга а деррига гурахьа дуь ялаьтаьн сентябрь боьш дІаьдийна даьа а. Из а ІаьхьуьнІаьна винтелаьн хуьрбеенен а етташ. Минтта вІаьштІеьхьаьнна ялат чуьнара-транспортни комплекса болх.

Цунах дуьш КПСС Ипатовски райкома хьаьлаьрча секретарь Социалистически Къьлбаьгаьна Турадза Колягин Виктора:

— Ялат чуьнара-транспортни комплекс из 8 — 9 механизированни звеньеьн латта отрядаьн. Цо звеньо ду ни комбайн, иьх а тІехьаьдолаьн трактор, ялат дІаьуьна цо автомашин. Ялат чуьнара-транспортни звеньаьш, уьх хІара комплексе ваьгІаьна ікоачаьн куьг, ялат ньаьх, оард, ьаьрдар ьаьтта ІаьнІочаьр. Царех хІаранна куьг 4 комбайн — 4 — 5 автомашина. Царна тІехьа ньаьнна эрийна малаьуьна а ньаьгІ. Ньаьстта ялаьна К-700 е ДТ-75 трактора ча гулду звено. Технологи чакхдаьлаьн лаьтана ньаьхьаьнна комбайна звеньо. Цо ялаьнна (8 700 яьа 2 — 3 трактор е эшаьш йоьла тІехьаьовьаьна тІаьмай набор а йоьлаьш йоьа 5 — 6 гусенични трактор).

ХІара ялат чуьнара-транспортни комплексна ду техническе гІулаьхьаьн ду звено. Цунна чуьнаьта автомастерской, автобеньзоьаьрвьаьнна, автоводовоз, шиьъ резервни комбайн. Нагаьхь сиьна комбаьнсера моллаьгІа комбайн ешаьча. резервна чуьгІа дІаьтІаьов механизатор, ехар ремонтни группаьга дІаьлу.

Механизаторашта бытовой эраьаьш ловтаьду культурбытовни гІулаьхьаьн деча звеньо. Цунца я ІаьрІа 4 — 5 сахьаьт жассаьа доьал хуьлаьуьча ялат чуьнара ньаьтана ба. Ипатовски ІаьІна техникеьн кадраш. Мао Цзэ-дуна йоьаьлча «культурни революце» бахьаьнгІ ньаьстта кІаьнна ваьнна 5 миллионах сагІаьтарча заьмкара юьнъера квалификацин болча специалистех. Гіулаьк кхы а кхыгІча хьаьа тІа доьаьх Китае баьа дукхагІа болча ший ладаьнар да хоьш хилийта. Гоьнонгскин синологаьнта гетачох, 20 процентаьл кІезнга боьна городашна бесса ший юьртанна балаьча ялаьн 60 процентн (Китай бахьча кхаьа ніо даьлхьа дукхагІа юьрта ма дахий) ялде а дезаьн а ца хоьш ба.

Китая экономикана модернизаци ечара эттара цІаьнхьаттара дуьзаьле — доьаьдерашта юьнъера политически стабильность да хилар, Премьер Хуа Го-фени цуьг заместитель Ден Сяо-пина — Китая политически сцена тІарча ешаьх нерттера шийна — ваьш юьнъера кулаьсаьнта тІехьаьнкара ньаьсен цІаьнхьа а ца социалиста китайскин кулаьлоьй шин французкин керте латт. Цо лерттІа дІаьхьийтаьн ерриьтача партийно-административни аппарата болх. Из бахьан доьаьш Дун Цзяо-ньгІаьрбаьрашта экономика чаьнгдаьх ловш доьа керда Іаьмаьш е хьаьлаьнна административни Гіулаьк тІарча кулгалдеча боьллой лохерчен юьнъерчен зІйьаьшна. кхьметтел дуьхьаьле а ю ваьтаьхьа.

Гуш долчча бесса, китайскин экономикера хьаьл цуьг дегІаьхара торонашца кІезнга-дуьхьа а зийча, гучаьеьл кІезнга мехка доьаьл деш болчча ньаьа гаргтарча 20 шера Китай дунен тІа хьаьлхьаттача мехкий мугІаьрашта юьнъеьлийта яьа кхочаргиннарах болх дуьхьа цевоьаьн. Хетаргаьра. Пекине из хьаьлду, хІаьта цудухьа а хьаьдаб цар дунен хьаьльашта юьнъера ароле, китайскин столице оьлаьш долчча тайпара, «хи хьоьра», эешта аьлча, цу тайпара экономически деГІаьмхьоьна пачхьалкхенан мацара ньаьстта кІаьнна хІинзаьца американскин Іаьмахоьца дайпаьрна.

Кхы ца кІаьнна проблема —

Культура хоамаш

Академика П. Захарова кхоллам дувц

Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета лаговаллин университетан ваьлер академика Захарова Петр Захарович хазаран кхолламе нах-ьаьхьа лаьцна ийзам конференци. Конференци вашIIехьаьнкхар Нохч-ГIалгIай АССР культура министерства, академика П. Захарова цIеранIа ваьдарехьаьнчуьнан искусствах республиканскин музей, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университето.

Дукха хаз бар цара гулбина. Конференце президиума цIеранIа дукха мовриллеш телеграммашан адресаш дайтар. Церна юкъе — художникийн архитекторийн союзашкара, «Знание» яхача обществагара. Нурадилов Хаинаний цIеранIа Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен театра коллективагара.

Захарова вахара а хоьллина нахьчах лаьцна дукха доьзалдаш йир Iаламаьнна.

Конференце хинача маха П. З. Захарова суртех хийтьаьнь йоьшха йоьмс выставка хилар цара хьажоьхкаш.

Поэта хетаьнсайре

А. П. Чехова цIеранIа республиканскин библиотека лекциоллин ваьлер хилар цIе хьаьчча ноьчий поэта Мамаканов Iарбе 60 шу дизавра хетаьнь торжественни сайре.

Мамаканов Iарбе вахара а хоьллина а нахьчах лаьцна доьзалдаш йир литературоведа Iалиев Хьасаьн.

Доклад чакхьаьннарчу тIехьаьгIа ишшта поэта вахара а хоьллина а гIалгIахьаьн дуцаш хьамаьлаш йир дукхаьчаьна хана деиз Мамаканов Iарбе воьзаш, дукцца цIаьнна болх беш хинача новкъостаца.

Районерчо цхьаьн школашкан уллацаьн Мамаканов Iарбе цIе тIилла соцаш баьлг Iайдатеречи райисполкомо.

Премьера— У. Гибсона пьеса

М. Ю. Лермонтова цIеранIа республиканскин эрсий драматическ театро 16 декабре оттаййр «Бурнолга тIа шиъ ваьр» яхача цIи хетаьчь американскин драматурга У. Гибсона пьеса йоьшха премьера. Цу пьеса шиъ мара турпал ваьг: Джеррин Гиччоти, Мала сагн ахьлсагI.

Джерри роль лоьзаьн артиста Стуйков Витале, Гителер роль — РСФСР заслуженин артистехьа Брыткова Людмилас.

Уж шаньле а уьш театральни сезоне мара болабеннабан вай театре болх бе. Иштта дале а, хIаьнлелхьа а мердача пин премьере кергера турвалий ролаш дика лоьзаьнь зрителашца белгалбаьннаб уж.

Премьера кийчьалг режиссера-постановщика Андреев Георгий Леонидовича, художника-постановщика — Нохч-ГIалгIай АССР искусствай заслуженин деятела Саодин Александр Сергеевича.

Премьера хинача эрсийчаша бокхача безамца тIаьйцар керда спектакль.

Бек АБАДИЕВ.

ЧЕ ГЕВАРА ПОРТРЕТ

Цу картинаьнь бIаьрг тIеработехьа хала да. Хетаьнь, мовриллеш хоаттаьн саьнн бийр а бан йола Че, гонах чура ара а ваьнна, шийла дукха деиз а ший са дахлаьца йолча хьаьна ше тешаме хиначу а хьаьтта гIолла гIа а боахкан дуьхьал воьллургца аьлна.

Кубин Латинскин Американ кIаьнкан турпала Че Гевара сибат хаьрсе вийзаьр художникашца. Цун сибат тIа ца дуллаш матерная йинса хургIаьн, ваьхкна тIа, варгонна тIа, хоьмста тIа, дахчан тIа, пIаьта тIа, аьнна а тIа, книга тIа, бетонна тIа дукхаьчча тайпара вийзаьн йз. Амма хIанз волчча тайпара цIанкха а вайнаьц. Из дуьхьал картина хиина Iац, из кхо картина да — триптих. Цун автоно кIоьнаш мексикан художникна Валерий Чуйкова йоьх, из форма ше харжарга баьхьан «Че сибат сов яьз болам, чоьлгане хиларах воллаг1ча схема чу. поняте чу ца хоьмен хилар дан».

ХIана заьв Че Гевара сибато художникна теркам тIа? Иштта дуьц из Валерий Чуйкошца ма:

— 1976 — 1977 терахьашка чилийскин хаьлчьа трагедеца хетадаь доьхкна картина вIадаьлар ас. Из болх беш латиноамериканскин революционерийн вахарш йар дан баьхьаьнгIа доьхка дийзар са. TIехьа-тIехьа дикагIа эсдуьн тьаьлаьнна уьттар сона Че Гевара сибат а. Аз кхетдир ца верзина а цун образо дIаьлаьца хилар. Сона дездеш цун вертгера хIинна дар цо цIьвинка хIама а шийна болча пайдана деш ца хIинна хилар. Геттарг хиа дар тритих ядас. Амма белго дог IIоьдолхар са, мрахьх а хьежоьр, художникийн хиларах хIинна ца Iеш, дуьхьал со воьллаг1ча тайпара вале а Че ваьхкна хаьнца а цо баьлча баьхьаьца а вийзаьннина хIинна саг со хиларах.

Из картина хьоьжаш хиннад Гавале кагарийн студентийн XI Дерригдуьн фестивале. хIаьта цита ланха мих а баьлг цун.

— Гавале сона дайар вIалла сона дага а да хиннар дар, — дуьц Валерс. — Со амалъаьккхар ваьн, серамоно дика бесса дерзадаьлн кубинский лаьттан басарашца, цIейн ергигачь атмосферо. Кубаьн цун хьаьлон ку художникан творчески уьйлий кхоьчалургIоьнца торонаш.

Гавана са кьаьнаьь хьаьгар Гевара даьдда. Сона Iалашвете сеа я гай керзаьдаьн цо сиьна оттаьн. Иштта ядорга цо: «Валерера Чуйкоьна. Со чоаттIа цецвалькхар дерригача дуьнен Че Гевара сибат». Из картина ер ца ваьнна. Цо ваьнна ше ваьхкна хIама а шийна болча пайдана деш ца хIинна хилар. Геттарг хиа дар тритих ядас. Амма белго дог IIоьдолхар са, мрахьх а хьежоьр, художникийн хиларах хIинна ца Iеш, дуьхьал со воьллаг1ча тайпара вале а Че ваьхкна хIама а цо баьлча баьхьаьца а вийзаьннина хIинна саг со хиларах.

Эрнесто Гевара ЛИНЧ.

Гавана, 1978 ш. 2 август.

Аьнначоа тIаттоьл хIама дан. Хьаьгар дан Валерий Чуйкова эдергIоьчоа цун талант а кубинский революционера безам а хьаьхьохкардоьча кердача балтаьнка.

Юрий ЮГОСОВ.
(АПН).

«Грозныйнефтеоргсинтез» производственни объединенера ОРС-е Кагермановна Людмилас болх бу 15 шу даьлкнад. Эсгара хьаьлта белла енача хана кьоьа яр, оьшу кIар. Людмила цу хана чIоагIа саьлар кондитера специальность. ХIама хьожаш хургар аз ший боьнкагIа болча новкъостаца бечча балхаьг. Сел дина из болх боьшш, цунах кхетаьш ший хилаьрах хьагар царех. Мерза булочкаш, жесаш еш, торташ, пирожнеш, кIайка мерза тIамаш цар ноьччаьш, царех цецвоьлаш, царгара из говзал хьIоьмеш хулар Людмила.

Столове болх а беш, заочно дешаш чакхьаьккхар Людмилас Нальчикера общественни кIанкан техникуми. Дешара теорин балта практикин шоайла вIашагIа а говзаш, ноьчча кондитеро Iомайора ший хургIочча профессе «хьайленаш».

Дешарах дика кептар Кагермановна. Цудухьа, дика дешаш из техникум чекх а яьккха, ноьчча йоьо общественни кIанан техника-технологе диплом хьаьнйаьр.

ХIама Кагермановна Людмила болх бен а Н. Алексеев Георгий Леонидович, художникан-постановщика — Нохч-ГIалгIай АССР искусствай заслуженин деятела Саодин Александр Сергеевича.

Премьера хинача эрсийчаша бокхача безамца тIаьйцар керда спектакль.

Бек АБАДИЕВ.

ФЕХИЛА

Транспорт лелача ваьхьаьнна хулаш долча эулаший керттера дарех баьхьан да боьнзоьгIа доьгIачуьл сихагIа машинаш наьхьашко лаьлар, боьхонаш телхаьш машинел хьаьхьалелхар, ваьхьех тIехьбуьхача хана ная лора ца бар. Дуьхьал из бахьан долаш хиннай 475 аьарг, цита ненов 104 саг, ховшаш хиннай 220 саг.

«Жигули» яхача ший машинаца воьдаш хиина Сардаев Ростов—Баку яхача ноькъа 693 километр болча машина сих а яь воьхьара а яйнха машин кьаьгIаннилелй.

Е водитель а е пассажир а яьхьаьнаьн тIехьарш доьхонаш. ХьаьйоагIаьча машина хьаьхьа гIолла тIехьелх, сеца латтача автомобиля тIехьашкара хьаьрилелх. Из бахьан долеш уж машина кIаьз болх.

№ 1436 йолча автоколонна шофер Бекхолтанов Моисар ший гIулаьккха диллача кIыбарашта дина хьоьхан тела безарех ва. Бахьа, тIехьала боьхо йоьдача воттиге гIолла хьайоагIаьча автомашина хьалхашка гIолла тIехьаьккха вешнача хана из машино воьжаьхь. Автомобиля чаьхашта кIаьл ший СУ-9 штуватур Мунаева Тамара. Из лоьа а ях больница уьлл.

Дийдинчи кIаьрагIа республикин наьхьашкан 53 аьарг кинкай, вешна саг ший, баьхьа, 15 саг ховшаш ший.

ЧИАССР МВД ГАИ.

ОБЛИГАЦЕШ ДIАЭЦАРА ХЬАКЪЕХЬА

Дукха ца йоьшшан СССР финансий Министерстванн СССР Пачхьалкхен банкан хоьмшен ма - дийзаьр 1979 шера 16 январе дIаьчуьнг болаьгIкъа кхаж боагIачен ногашен еше терзаьста кхьаьхьаьнга яьха 1946 шера арзлийца хиина СССР кIаьнца боахан хозяйственностагIаьрен КиевлагIа пачхьалкхен заема 682 миллион сом ваьгIаьнгаьнен, хIаьта царех доагIар дIаьтелаш а уж дIаьдаш а хургIа сберегательни кассан, цу даьнне агентаьш а болиш. Хiара сберегательни кассе дIаьдаргIа цу заема моллагIа боьрашца дIаьдаьлийна.

Сберегательни кассашца дIаьхьа ядаьч облигацеех доагIар дIолургда уж хьаьлагIа ун йолча даьга дIаьнначуьл тIехьаьгIа. Уж дIаьдиш боьдаьрах 1957 шера 1 апреле деиз 1975 шера 1 январе кIаьччаьна йолча юьхьа мах боьнкхаргIаьн.

Облигацеех дIаьлургда ший мах, 1981 шера 1 январе хиннаьн начан рефоннаьгIа кIаьнца 101 йолча отношенегIа цар мах кIеннг а бенг.

Облигацеш дIаьчуьнгIа йаьг йиш в 1994 шера 1 январь хьаьгIа кIаьччаьна йолча хана, хIаьта цар хьаьгIа цар мах боь.

Ваьхьаьнчаьн заема облигацеш уж дIаьхьаьккхий царех дIаьдиргIар дIаьлургда доьзаьнна ваьхьа кьаьнатаьш да, боьйча хоьмсеттоьттаьш а ец. КIарара кара нарTIаьгIа дIа-ноьх тешаш я уж цIаьхьаьнца дIаьлургда а йоьдаьш. Цудухьа уж лоьрешш лелаг ез.

Цунах ший ваьхьаьнна тогашен елгеш царех доагIар дIаьлиллеш мехкарчу дуьнен кIаьнца миллионашца йолча ваьхьаьнгIа хьаьнташца кошаьгIа йолча хоьрхIаьнне политический мероприяти я. Советский хьаьнна культурний боарах лаьхбара тIаьрзаьн я из.

Нохч-ГIалгIай чоьнан сберегательни кассаьн нийча а пачхьалкхен Кхоьаллагийна заема облигацеш а дIаьдо.

С. СМАГИН.
СССР Гострудсберкассей Нохч-ГIалгIай республикийн управление воьнкхаргIоьна инспектор.

СПОРТ

Грозныйна шахматин клубе дIаьхьоьн я майла наьн юьхьа шиъ хьоьхо Нохч-ГIалгIайчоьн хьаьхьа моттиг яьхьаьнна чемпионат. Цита даьнца йоьшшан ва, йоьшшта юьхьа шиъ сиьрчаьн мастер — В. Дорошневийн А. Хаита — воьлаш, 14 саг.

ПIен тур чаьнчьаьннарчу тIехьаьгIа хьаьнца на Хаитс Александр. Лидерашта юьхьа на Назранера хьаьхьара разрядник Бедняков Хьаьбийнар а Грозныйа спорта мастера-на ваьдилат Шмойлов Олег а.

Бакура хьаьший

Уж деношка МагIалбийнерча 26 13 йолча пионерийн ваьрш-шархойн хьехархойн коллективо боьнкий хьаьший баьг тIаьйнцар Бакурта малице школера яьнаьлаш. МагIалбийне ер ший хьаьший баьхкар дуьхьалдена дар, «15 йиша — 15 республика» яьхьн школе дIаьхьоьн йолча фестивалаца.

Курсанташа дахьийтача письмо тIе пионераша ладьдар: «Шуна письмо ялу 6-на классера дешархошца, Гагаринан Юрие цIеранIа отряда пионераша. КиоплагIа ту да оаха правофлангоьн яха сийдола цIа лелаьо. Тхо кийчьаьнг да «15 йиша — 15 республика» яьхьа фестивалаца. Цудухьа тхо тешаш да ворхIаьрхьа йолча республикаш — Азербайджанаш — лаьца найчедин доьзаьн йолчу школашца